

ÇALIşANLARDAKİ MÜKEMMELİYETÇİLİK ALGISININ ÖZGÜVENE VE KENDİNİ SABOTAJA ETKİSİNDE PSİKOLOJİK DAYANIKLILIĞIN ARACI ROLÜ¹

INTERMEDIARY ROLE OF PSYCHOLOGIC RESILIENCE IN THE IMPACT OF PERFECTIONISM PERCEPTION OF EMPLOYEES ON SELF – RESILIENCE AND SELF – HANDICAPPING

Prof. Dr. şebnem ASLAN

Selçuk Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sağlık Yönetimi Bölümü
sebnemaslan27@hotmail.com
ORCID: 0000-0003-2135-242X

Seda UYAR

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Sağlık Yönetimi Bölümü
seda_inan@outlook.com
ORCID: 0000-0001-8051-8464

Öz

Bu araştırmada sağlık çalışanlarının mükemmeliyetçilik algılarının özgüvenlerine ve kendini sabotaj etmelerine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca bu etkide psikolojik dayanıklılığın aracılık rolü incelenmiştir. Araştırma Konya ilinde rastgele örneklem seçilerek farklı dallardan 590 sağlık çalışanı ile gerçekleştirilmiştir. Sağlık alışanlarının mükemmeliyetçilik algılarına yönelik veriler, Olumlu Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeğinden (Rice ve Preusser, 2002), özgüvene ilişkin veriler Özgüven Ölçeğinden (Akın, 2007), kendini sabotaja yönelik veriler Kendini Sabotaj Ölçeğinden (Akın, 2012), psikolojik dayanıklılık ile ilgili verilere de Psikolojik dayanıklılık Ölçeğinden (Friborg vd., 2005) yararlanılarak elde edilmiştir. Araştırmada LISREL 8.0 programı kullanılarak doğrulamalı faktör analizi yapılarak ölçeklerin geçerliliğı araştırılmıştır. Ölçek boyutları ve ölçekler arası ilişkiyi incelemek için korelasyon analizi ve Lisrel ile yapısal eşitlik modeliyle yol analizi (path) yapılarak hipotezler test edilmiştir. Araştırmanın sonucunda sağlık çalışanlarının mükemmeliyetçilik algıları ile özgüvenleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilirken, mükemmeliyetçilik ile psikolojik dayanıklılık arasında bir ilişkiye rastlanılmamıştır. Ayrıca psikolojik dayanıklılık ile kendini sabotaj arasında pozitif yönlü bir ilişki tespit edilirken, özgüvenle arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Psikolojik dayanıklılığın mükemmeliyetçilik ile kendini sabotaj arasındaki ilişkide aracılık rolü tespit edilirken, özgüven ile arasındaki ilişkide aracılık rolü tespit edilememiştir.

Anahtar Kelimeler: Kendini Sabotaj, Mükemmeliyetçilik, Özgüven, Psikolojik Dayanıklılık, Sağlık alışanı.

Abstract

This study aims to examine the effect of health staff members' perception of perfectionism on their self-confidence and self-handicapping. Also, mediation role of psychological resilience was examined. This research was conducted on 590 health personnel from various majors randomly selected in Konya City. The data of health staff members' perception of perfectionism was collected via Positive and Negative Perfectionism Scale (Rice and Preusser, 2002), the data of regarding self-confidence was collected via Self-confidence Scale (Akın, 2007), the data of self-handicapping was collected via Self-Handicapping Scale (Akın, 2012), the data of psychological resilience was collected via Psychological Resilience Scale (Friborg et al., 2005), prepared by the researcher. Corrective factor analysis was conducted by means of the LISREL 8.0 software in the research to assess validity of scales. The relevant hypotheses were tested through the path analysis with structural quality model in the Lisrel. Correlation analysis was conducted to determine the relationship between the scale dimensions and the scales. At the end of this research, there was a relation between the perfectionism perception and selfconfidence of healthcare employees while there was no relation between perfectionism and psychological resilience. In addition, while there was a positive relation between psychological resilience and self-handicapping; there was a negative relation between self-confidence. While the intermediary role of psychological resilience was determined in the relation between perfectionism and self-handicapping, the intermediary role of it was not determined in the relation between self-reliance.

Keywords: Self-Handicapping, Perfectionism, Self Confidence, Psychological Resilience, Healthcare Employee.

¹Bu alışma Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı'nda Prof. Dr. şebnem ASLAN danışmanlığında yürütölen "alışanlardaki Mükemmeliyetçilik Algısının Özgüvene ve Kendini Sabotaja Etkisinde Psikolojik Dayanıklılığın Aracı Rolü" isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

1. GİRİŐ

Sağlık sektörünün kesintisiz hizmet sunma zorunluluğu, bu sektörde çalışanların sıklıkla stres yaratıcı durumlarla karşı karşıya kalmaları gibi durumlar, bu sektörü diğer çalışma ortamlarından ayırmaktadır (Yıldız vd.,2003). Gelişmiş toplumlarda dahi ekonomik refahın bireyin mutluluğu için yeterli olmadığının gözlemlenmesi, kişilik psikolojisi çalışmalarına daha fazla önem verilmesine neden olmaktadır. Kişinin ruh halinin stresli durumlarda dahi sağlıklı olmasını sağlayan psikolojik dayanıklılık (Williams, 2001), kişinin hayatındaki olumsuz durumlara karşı kullandığı bir direnç kaynağı olarak görülmektedir (Kobasa, 1979). Ayrıca hem başarı süreci olarak görülmekte hem de yaşamı yönlendirme gücü olarak ifade edilmektedir (Beasley vd.,2003). Kişinin ruh sağlığı, başarı ve mutluluğunda önem arz eden özgüven de (Soner, 2000), bireyin kendi yeteneklerini, duygularını tanıması, kendini sevmesi ve kendine güvenmesi olarak tanımlanmaktadır (Kasatura, 1998). Chuang vd. (2013) de özgüveni kişinin kendi kendine olan pozitif veya negatif tutumu olarak tanımlamaktadır. Özgüven optimum bir öğrenme ortamı sağlayan ve başarıyı teşvik eden psikolojik bir durum olarak da ifade edilmektedir (McGrane vd.,2015).

Araştırma boyutlarından bir diğer kavram olan mükemmeliyetçilik (perfectionism) ise kişinin kendisine ulaşılması güç standartlar belirlemesi ve bu standartlara ulaşmada yoğun çaba harcaması olarak ifade edilmektedir (Burns, 1980). Holender (1965)'a göre mükemmeliyetçilik, bireyin kendisi ya da başkaları için aşırı yüksek standartlar belirlemesi şeklinde tanımlanmaktadır. Slaney vd. (2001)'na göre mükemmeliyetçilik, kişinin kendine belirlediği standartların kapasitesinin çok üzerinde olması durumunda olumsuz özellik taşımaktadır. Bu gibi olumsuz durumlarda birey benliğini tehdit edici olumsuz geri dönütlerden korumayı, diğerlerine olumlu bir benlik imajı sunmayı ve bazı durumlarda benliğini güçlendirmeyi hedeflemektedir (Abacı ve Akın, 2011). Amacı benliğini dışarıdan gelebilecek olumsuz eleştirilere karşı korumak ve öz yeterliliğini korumaktır (Tice ve Baumeister, 1990). Covington (1992)'a göre kendini sabotaj, mükemmeliyetçi birey tarafından başarısızlığın kaçınılmaz olduğu durumlarda başvurulan bir savunma aracı olmaktadır. Birey kendini sabote ederek karşılaştığı tüm sonuçları lehine çevirebilmektedir (Jones ve Berglas, 1978). Çünkü bireyin çevresindekiler birey olumsuz bir performans sergilerse bunun sebebinin dış etkenler olduğunu, başarılı bir performans sergilediğinde ise engellere rağmen başarı kazanmış olduğunu düşünmektedir (Zuckerman vd.,1998).

Bu araştırmada, sağlık çalışanlarının mükemmeliyetçilik algılarının özgüven ve kendini sabotaj ile ilişkisi incelenmiştir. Ayrıca alışanların psikolojik dayanıklılık seviyelerinin de bu ilişkideki etkisi araştırılmıştır. Çalışma içeriğinde bulunan kavramlar sırasıyla açıklanmıştır.

1.1.Mükemmeliyetçilik

Pek çok araştırmacının ilgisini çekmekle beraber, mükemmeliyetçiliğin herkes tarafından kabul edilen tek bir tanımına rastlanmamaktadır (Koydemir vd.,2005; Parker ve Adkins, 1995). Mükemmeliyetçilik genel olarak, kişinin performanslarında gerçekçi olmayan aşırı derecede yüksek standartlar belirlemesi olarak tanımlanmaktadır (Altun ve Yazıcı, 2010; Siverman, 1999). Süper egonun kusursuz olma isteği, mükemmeliyetçiliği temsil etmektedir (Tuncer, 2006). Mükemmeliyetçi kişilikler için en çok vurgulanan özellik, kişinin performans ve davranışları üzerinde aşırı yüksek standartlar belirlemesidir (Slaney vd.,2001; Parker ve Adkins, 1995).

Mükemmeliyetçilik, kişinin gerçekçi olmayan amaçlar için aşırı bir çaba harcamasıdır ve sadece bireyin verimliliğini düşürmekle kalmayıp aynı zamanda kişinin sağlığını bozan, benlik kontrolünü zayıflatan, kişilerarası ilişkilerini etkileyen ve benlik saygısını düşüren bir özellik olarak ifade edilmektedir (Burns, 1980; Silverman, 1999). Buna nazaran mükemmeliyetçilik, günlük aktivitelerde ve hedef odaklı görevlerde kendini motive eden bireylerde performanslarını artırmak için önemliörülmekte ve yetenekli kişiliklerde anahtar bir unsur olduğu ileri sürülmektedir (Andrews ve ark 2014). Kendine yüksek standartlar belirlemek, başarılarından tatmin olamamak, başarısızlık korkusu ile erteleme davranışında bulunmak mükemmeliyetçiliğin olumsuz boyutunu oluşturmaktadır (Hamachek, 1978). Ulaşılabilecek derecede standartlar belirlemek, esnek davranabilmek, başarılarından memnun olmak ve başarısızlık sonucunda motivasyon kaybına uğramamak da olumlu mükemmeliyetçilik boyutunda yer alan davranışlar olarak kabul edilmektedir (Burns, 1980; Altun ve Yazıcı, 2010).

Hewitt ve Flett (1991) mükemmeliyetçiliği; kendine yönelik, başkasına yönelik ve sosyal odaklı olmak üzere çok boyutlu olarak ele almışlardır. Kendine yönelik mükemmeliyetçilik, bireyin kendisi için gerçekçi olmayan standartlar koyması, kendisini aşırı, eleştirel bir biçimde değerlendirmesi ve mükemmeli elde etme ve hatalarını kabul etmemesi olarak açıklanmaktadır (Silverman, 1999). Başkalarına yönelik mükemmeliyetçilik ise bireyin kendi koyduğu ulaşılması güç standartlara, çevresindekilerin uymasını beklemesidir. Bu bağlamda da başkalarına yönelik mükemmeliyetçilik, mükemmeliyetçiliğin kişilerarası bir boyutu olarak tanımlanmaktadır (Harris ve Synder, 1986). Sosyal odaklı mükemmeliyetçilik bireyin, başkalarının kendisi ile ilgili gerçekçi olmayan beklentilerinin olduğu ve kendisini eleştirdiklerini düşündüğü bir boyuttur. Burada önemli rolü bireyin algıları oynamaktadır. Çünkü birey, çevresindeki kişilerin kendisinden mükemmel ya da kusursuz davranışlar beklediği şeklinde bir algıya kapılmaktadır (Hewitt ve Flett, 1991).

1.2. Kendini Sabotaj

Doğasında yeterli görünme arzusu bulunan insanoğlu, başarısızlık olasılığının yüksek olduğu durumlarda, yetersizliğini gizleyebilmek için kendini sabotaj (selfhandicapping) eğiliminde bulunmaktadır (Baumgardner vd., 1985). Kendini sabotaj kavramını ilk ortaya atan araştırmacılar olan Berglas ve Jones (1978), herhangi bir görevi yerine getirmek için gerekli yeterliliğe sahip olduğuna ilişkin belirsizlik yaşayan bireyin, başarısızlığı dışsallaştırma veya mazur gösterme çabasında bulunabileceğini belirtmektedir. Kendini sabotaj kavramı “başarısızlığı dışsallaştırma, başarıyı ise içselleştirme olanağı sağlayan bir eylem veya performans ortamının seçilmesi” olarak tanımlanmaktadır (Jones ve Berglas, 1978; Berglas ve Jones, 1978). Bireyin başarı olasılığını azaltarak başarısızlığın nedenlerini dış etkenlere yüklemesine yardımcı olabilecek birçok engel, kusursuz biçimde bireyin başarısızlığı makul duruma getirme amacına hizmet etmektedir (Murray ve Warden, 1992).

McCrea ve Hirt (2001)’e göre kendini sabotaj davranışını motive eden birincil faktör öz saygıyı korumaktır. Başarının içselleştirilmesi öz saygıyı artırmakta, başarısızlığın dışsallaştırılması da öz saygının görebileceği zararı minimize etmektedir (Kelley, 1973). Bireyler başarıdan vazgeçip iyi performans sergileme olasılığını azaltacak engeller bularak veya üreterek öz-yeterlik hissini kibarca korumaktadır (Jones ve Berglas, 1978). Kişi başarılı olma olasılığının yüksek olduğu fakat çeşitli engellerin kendisini engellediği şeklinde bir görünüm vermektedir (Tice ve Baumeister, 1990). Eğer birey başarısız olursa başarısızlığın nedenini o engele yükleyerek başarısızlığın kaynağını dış nedene bağlamakta ya da iyi bir performans sergilerse olumsuz şartlara rağmen başarılı olduğunu kanıtlamış olmaktadır. Her iki durumda da kazançlı olmaktadır (Jones ve Berglas, 1978). Bireyin kendi oluşturduğu bu engeller, olumsuz sonuçların sorumluluğunu ve diğerlerinin bireyden beklentilerini minimize etmektedir. Bu durum kendini sabotajın bireyin benliğine hizmet edici bir işlevi olduğunu ortaya çıkarmaktadır (Ryska vd.,1998).

Tice (1991) kendini sabotajı, bireyin benliğini tehdit edici bir durumla yüzleştğinde, öz değer hissini korumak veya artırmak amacıyla sergilediği bir davranış biçimi olarak ele almakta ve birey kendi yetenekleri konusunda güvensiz ve kararsız olduğunda kullanmaktadır (Murray ve Warden, 1992). Yeteneklerinin başarılı olması için yeterli olduğuna inanan birey, kendini sabotaj davranışına ihtiyaç duymayacaktır (Jones ve Berglas, 1978). Kendini sabotaj, kötü performansı başka insanların mazur görmesi için başvurulan bir strateji olarak karşımıza çıkmaktadır (Lucchetti ve ark 2009). Yani kendini sabote eden bireyler kendilerini tembel gibi küçültücü sıfatlar kullanarak tanımlanmaktadır (Urđan ve Midgley, 2001). Sürekli çabayı gerekli gören mükemmeliyetçi bir yaklaşım, eleştirilmekten ve hata yapmaktan endişe duyduğu için kendini sabote etme yerine benliğini koruma adına üstün performans harcamayı göze almaktadır (Rice ve Preuser, 2002). Benzer yaklaşımla bu çalışmada Hipotez 1 geliştirilmiştir:

Hipotez 1. Mükemmeliyetçilik ve kendini sabotaj negatif yönlü ilişkilidir.

1.3. Özgüven

Özgüven, kişinin kendine, sahip oldukları güç ve yeteneklerine olan inancı (Şeker, 2011) ve kişinin yetenek, değer ve amaçları hakkında kendi yeteneklerinden kaynaklanan harekete geçme cesareti olarak tanımlanmaktadır (White, 2009). Özgüven yaşamla baş etmemizi sağlayan ve zorluklara dayanmamızı kolaylaştıran önemli bir kişisel özelliktir (Göknar, 2007). Ayrıca kişinin dış tehditlere karşı yeteneklerini

geliştirmesine de katkıda bulunmaktadır (Kadous vd.,2014). Özgüven, bireylerin durumlara karşı tutumlarını belirleyen önemli bir özelliktir (Be'nabou ve Tirole, 2002) ve karar vermede de önemli rol oynamaktadır (Chuang vd.,2013). Özgüven kişinin kendine yönelik negatif ya da pozitif tutumu olarak da ifade edilmektedir (Rosenberg, 1965). Branden (2002)'e göre özgüven, öğrenme, karar verme yeteneğine güvenme ve özsayı bileşenlerinden oluşmaktadır. Ayrıca kişiliği biçimlendirmekte ve bir insan olarak sahip olduğumuz sonsuz kapasiteyi kullanma şeklini belirlemektedir (Humphreys, 1999). Özgüven önemli bir kişisel özelliktir ve yaşamla baş etmemizi, sorunlara karşı gerçekçi bir tavır takınarak mücadele etmemizi sağlamaktadır (Göknar, 2007).

Mükemmeliyetçi bir kişilikte başarısızlık gibi olumsuz durumlar değersizlikle aynı anlama gelmekte ve bu düşünce de özgüveni etkilemektedir (elik, 2014). Gerçekçi olmayan amaçlar için aşırı çabayı harcayan mükemmeliyetçilik yapısı yalnızca bireyin verimliliğini düşürmekle kalmayıp aynı zamanda kişinin sağlığını bozan, benlik kontrolünü zayıflatan, kişilerarası ilişkilerini etkileyen ve özgüvenini düşüren sonuçlara neden olmaktadır (Burns, 1980; Silverman, 1999). Mükemmeliyetçi kişilikler, daima kaygılı oldukları ve hiçbir zaman hata yapmamaları gerektiğine inandıkları için güven eksikliği yaşamakta ve yaptıkları işten çok zor doyum sağlamaktadırlar (Turhan, 2013). Özgüveni yüksek olan bireylerin kendilerini oldukları gibi kabul ettikleri ve sınırlarının farkında oldukları görülmektedir. Ayrıca yeteneklerinin ve kapasitelerinin farkında oldukları için gerçekçi ve ulaşılabilir hedefleri bulunmaktadır (Mckay ve Fanning, 2000). Benzer yaklaşımla bu çalışmada hipotez 2 geliştirilmiştir:

Hipotez 2. Mükemmeliyetçilik ve özgüven negatif yönlü ilişkilidir.

1.4. Psikolojik Dayanıklılık

Psikolojik dayanıklılık, stresli durumlarda bireyin performans, sağlık ve ruh hallerinin olumlu kalmasını ifade eden kişilik özelliği olarak tanımlanmaktadır (Maddi, 1990; Maddi, 1998). Genel olarak bir başarı veya uyum sağlama süreci olarak tanımlanan psikolojik dayanıklılık (Hunter, 2001), stresin olumsuz etkilerini azaltan ve uyumluluğu destekleyen bir faktör olarak görülmektedir (Jacelon, 1997). Bu bakış açışından psikolojik dayanıklılık, kişinin çevresinde meydana gelen bir tehdit, trajedi, ailesel sıkıntılar, işle ilgili sıkıntılar, ciddi sağlık problemleri, parasal problemler gibi ciddi durumlar karşısında kişinin uyum sağlama süreci olarak değerlendirilmektedir (Tusaie ve Dyer, 2004). Khobasa (1979) psikolojik dayanıklılığı, sadece hayatta kalmak için değil, gelişim süresince hayatın zenginleştirilmesi için gerekli olan bilişsel, duygusal tutum ve davranışların bileşimi olarak ele almakta ve kavramı varoluşçu yaklaşımla açıklamaktadır. Ayrıca psikolojik dayanıklılığın doğuştan getirilen bir özellik değil, öğrenilebilen bir durum olduğu araştırmacılar tarafından ortaya konmaktadır (Masten vd., 1990, Beardslee ve Podorefsky, 1998).

Burns (1980)'e göre ulaşılabilir olanın ötesinde standartlara sahip olmak olarak tanımlanan mükemmeliyetçilik, kişinin dayanıklılığını olumsuz etkilemektedir. Özellikle mükemmeliyetçiliğin sosyal odaklı boyutu bireyde psikolojik dayanıklılık başta olmak üzere birçok soruna yol açmaktadır (Hewitt ve Flett, 1991). Hanton vd. (2003), psikolojik dayanıklılığı yüksek kişilerin, çevrelerini etkileme potansiyeline, olumsuz durumlardan avantaj sağlama gücüne sahip olduklarını belirtmektedir. Ayrıca bu kişilerin, olayaları daima kontrolleri altına tutarak sürecin aleyhlerine sonuçlanması için çeşitli stratejiler geliştirdikleri savunulmaktadır (Kobasa, 1985). Covington (1992)'a göre psikolojik dayanıklılığın düştüğü, sosyal kabulün olmadığı ve değersizlik hissini ortaya çıktığı zamanlarda i bir ihtiyaç olarak özgüven geliştirilmektedir. Benzer yaklaşımla bu çalışmada Hipotez 3, Hipotez 4 ve Hipotez 5 geliştirilmiştir:

Hipotez 3. Mükemmeliyetçilik ve psikolojik dayanıklılık negatif yönlü ilişkilidir.

Hipotez 4. Psikolojik dayanıklılık ve özgüven negatif yönlü ilişkilidir.

Hipotez 5. Psikolojik dayanıklılık ve kendini sabotaj pozitif ilişkilidir.

Mükemmeliyetçi kişilikler daima ulaşılması güç standartlar belirlemektedir (Ashby ve Rice, 2002). Bu standartlara ulaşamamak özgüven başta olmak üzere birçok kayba neden olmaktadır (Toplu, 2013). Crowley (1997) psikolojik dayanıklılık düzeyi yüksek olan bireyleri, olaylara ve durumlara pozitif yaklaşan, destek sistemlerine, etkili başa çıkma mekanizmasına, öz kontrole ve sorumluluğa

sahip, daha az kaçınma stratejileri kullanan, bireyler olarak tanımlanmaktadır. Hanton vd. (2003) ise psikolojik dayanıklılığı yüksek kişilerin, çevrelerini etkileme potansiyeline, olumsuz durumlardan avantaj sağlama gücüne sahip olduklarını belirtirken, Just (1999) da psikolojik dayanıklılığı yüksek kişileri kolay pes etmeyen, görevlerini her şartta devam ettiren ve işlerini bitirmeye odaklanan kişiler olarak tanımlanmaktadır. Mükemmeliyetçi kişilik gereği süper egonun kusursuz olma isteği (Tuncer, 2006), kişinin başarısızlığı benliğine yakıştırmama duygusunu daima ön planda tutmaktadır (Q'Brien, 2000). Bu durum da bireyi çeşitli stratejiler geliştirmeye itmektedir. Özellikle bireyin başkaları tarafından değerlendirilme olasılığı arttıkça bu tür bir eğilimin olasılığı da artış göstermektedir (Pyszczynski ve Greenberg, 1983). Psikolojik dayanıklılık düzeyi yüksek olan bireyler yaşamlarında ne yapmak istediklerini kolayca belirleyebilmekte, problemlerin ortaya çıkmasını engelleyebileceklerine inanmakta ve var olan durumu düzeltmede gerekli güce sahip olduklarına inanmaktadır (Floron vd.,1995). Bu da başta kendini sabote etme olmak üzere tüm başarısızlıktan kaçınma yollarını kullanabilmeyi kolaylaştırmaktadır (Lucchetti vd.,2009). Benzer yaklaşımla bu çalışmada Hipotez 3, Hipotez 4 ve Hipotez 5 geliştirilmiştir:

Hipotez 6. *Mükemmeliyetçilikle özgüven ilişkisinde psikolojik dayanıklılık aracılık rolüne sahiptir.*

Hipotez 7: *Mükemmeliyetçilikle kendini sabotaj ilişkisinde psikolojik dayanıklılık aracılık rolüne sahiptir.*

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmada Kullanılan Ölçekler

Araştırmada mükemmeliyetçilik ölçeği, kendini sabotaj ölçeği, özgüven ölçeği ve psikolojik dayanıklılık ölçeği olmak üzere dört ölçekten yararlanılmıştır.

Rice ve Preusser (2002) tarafından geliştirilmiş *mükemmeliyetçilik ölçeği* kullanılmıştır. Söz konusu ölçek Dörtlü Likert (Hiç katılmıyorum=1 ve Kesinlikle katılıyorum=4) şeklinde derecelendirilmiştir ve 27 maddeden ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Hatalara duyarlılık boyutu: 1,2,3,4,5,6,7,8,9 sorularından, Koşullu Öz Saygı boyutu: 10,11,12,13,14,15,16,17 sorularından, Dürtüsellik boyutu: 18,19,20,21,22,23 sorularından ve Beğeni İhtiyacı boyutu: 24,25,26,27 sorularından oluşmaktadır. Ayrıca ölçekteki “5,7,12,16,17,18,19,20,21,22,23,24,25,26,27” soruları ters kodlanmıştır. Ölçeğin güvenilirliği Cronbach's Alpha Katsayısı ile araştırılmıştır ve Cronbach Alpha: ,86 yüksek derecede güvenilir bulunmuştur.

Akın (2007)'in *özgüven ölçeğinden* yararlanılmıştır. Ölçek iç özgüven dış özgüven olmak üzere 2 alt boyuttan 33 sorudan oluşmaktadır. İç özgüven: 1, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 12, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 30, 32 sorularından oluşmaktayken Dış öz-güven: 2, 6, 8, 11, 13, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 29, 31, 33 sorularından ibarettir. Ölçeğin maddeleri de 5'li Likert ile (Hiçbir zaman =1”, ve “Her zaman =5) derecelendirilmiştir. Ölçeğin güvenilirliği Cronbach's Alpha Katsayısı ile araştırılmıştır ve Cronbach Alpha: ,94 yüksek derecede güvenilir bulunmuştur.

Jones ve Rhodewalt (1982) tarafından geliştirilen ve Akın (2012) tarafından Türkçeye uyarlanmış *kendini sabotaj ölçeği* kullanılmıştır. Ölçek 6'lı Likert ile (Hiç katılmıyorum=1 ve Tamamen katılıyorum=6) derecelenmiş ve 25 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte “3, 5, 6, 10, 13, 20, 22, 23” numaralı sorular ters kodlandırılmıştır. Ölçeğin güvenilirliği Cronbach Alpha Katsayısı ile araştırılmıştır ve Cronbach Alpha: ,89 yüksek derecede güvenilir bulunmuştur.

Fribog vd. (2005)'nin geliştirmiş olduğu *psikolojik dayanıklılık ölçeği* kullanılmıştır. Ölçek 5'li Likert ile (Hiç katılmıyorum =1”, ve “Tamamen katılıyorum =5”) derecelenmiş 33 sorudan oluşmaktadır. Ölçekte “yapısal stil” (3,9,15,21) ve “gelecek algısı” (2,8,14,20) 4'er madde; “aile uyumu” (5,11,17,23,26,32), “kendilik algısı” (1,7,13,19,28,31) ve “sosyal yeterlilik” (4,10,16,22,25,29) 6'şar madde ve “sosyal kaynaklar” (86,12,18,24,27,30,33) 7 madde ile ölçülmektedir. Ölçeğin güvenilirliği Cronbach Alpha Katsayısı ile araştırılmıştır ve Cronbach Alpha: ,92 yüksek derecede güvenilir bulunmuştur.

2.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Konya Beyhekim Devlet Hastanesi, Konya Numune Hastanesi ve Konya Eğitim ve Araştırma Hastanesindeki tüm sağlık çalışanları oluşturmaktadır. Söz konusu çalışanlar, çeşitli uzmanlık alanlarına sahip doktorlardan; hemşire, ATT, ebe gibi yardımcı sağlık profesyonellerinden; kalite yönetimi birimi, satın alma, bilgi işlem, faturalama, maaş tahakkuk, halkla ilişkiler ve insan kaynakları birimlerinde çalışan işgörenlerden; temizlik, yemekhane, güvenlik gibi destek hizmetlerinden oluşmaktadır.

Örneklemi ise bu evrende yer alan 590 çalışan oluşturmaktadır. Örnek büyüklüğünün belirlenmesinde madde sayısının en az beş katı, hatta on katı civarında olması gerektiğini belirtilmiştir (Bryman ve Cramer, 2001). Comrey ve Lee (1992), örneklem büyüklüğü olarak 100'ü zayıf, 200'ü orta, 300'ü iyi, 500'ü çok iyi ve 1000'i mükemmel olarak nitelendirmiştir.

2.3. Araştırma Etiği

Veriler 30.06.2015 tarihli Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul Toplantısı'da (Sayı:34967403-) ve 10.08. 2015 tarihli Kamu Hastaneler Birliği Genel Sekreterliği'nden (Sayı:21347889-774.99/) alınan izin doğrultusunda belirtilen hastanelerde yüz yüze anket yöntemi kullanılarak elde edilmiştir.

2.4. Araştırma Verilerinin Değerlendirilmesi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS 13.0 paket programına aktarılmıştır. Güvenilirlik analizi için Cronbach Alpha Katsayısı kullanılmıştır. Araştırmada LISREL 8.0 programı kullanılarak doğrulatory faktör analizi yapılarak ölçeklerin geçerliliği araştırılmıştır. Ölçek boyutları ve ölçekler arası ilişkiyi incelemek için korelasyon analizi yapılmıştır. Lisrel ile yapısal eşitlik modeliyle yol analizi (path) yapılarak hipotezler test edilmiştir.

3. BULGULAR

Çalışmaya katılan bireylerden 304 (%51,5) birey kadın ve 286 (%48,5) birey erkektir. Çalışmaya katılan bireylerden 260 (%44,1) birey 18-27, 241 (%40,8) birey 28-37, 67 (%11,4) birey 38-47 ve 22 (%3,7) birey 48-57 yaş aralığındadır. Çalışmaya katılan bireylerden 40 (%6,8) birey ilköğretim, 238 (%40,4) birey lise, 165 (%28,0) birey yüksekokul, 119 (%20,2) birey fakülte ve 27 (%4,6) birey lisansüstü mezunudur. Çalışmaya katılan bireylerden 47 (%8,0) birey doktor, 300 (%50,8) birey yardımcı sağlık profesyoneli, 116 (%19,7) birey idari personel ve 127 (%21,5) birey destek hizmetlerinde görev almaktadır. Çalışmaya katılan bireylerden 293 (%49,7) birey evli, 269 (%45,7) birey bekar ve 27 (%4,6) birey boşanmıştır. Çalışmaya katılan bireylerden 472 (%80,4) birey 1-8 yıl, 93 (%15,8) birey 9-16 yıl ve 22 (%3,7) birey 17-24 yıl çalışmaktadır.

Tablo 1: Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları: Mükemmeliyetçilik Ölçeği

Boyutlar	(CFA)*	CFA	CFA	t	Cronbach Alpha	Arit. Ort.	Std Hata	Madde-Toplam Korelasyonları
	Faktör Yüğü	Faktör Yüğü	Faktör Yüğü					
Mükemmeliyetçilik*					0.722			
Negatif								
Hatalara duyarlılık boyutu					0.616	3.31	0.96	
4	.23							
5	.43	.43	.43	6.6		3.22	1.12	.771**
7	.41	.51	.51	7		3	1.26	.768**
Koşullu Öz Saygı					0.658	3.14	0.78	
12	.46	.44	.44	8.36		3.1	1.02	.680**
16	.68	.73	.71	11.21		3.13	1.02	.734**
17	.50	.48	.48	8.92		3.17	0.97	.689**
Dürtüsellik					0.656	2.84	1.08	
18	.30							
19	.49							
20	.51	.46	.48	10.03		2.94	1.32	.694**
21	.55	.64	.63	13.05		2.63	1.43	.791**
22	.68	.71	.71	14.27		2.79	1.37	.795**
23	.45							
Beğeni İhtiyacı					0.839	2.98	1.15	
24	.61							
25	.81	.75	.75	19.56		3.08	1.21	.848**
26	.84	.89	.89	24.11		2.99	1.3	.904**
27	.71	.71	.71	18.33		2.77	1.4	0.839
Pozitif								
Hatalara duyarlılık boyutu					0.745	3.01	0.88	
1	.81	.84	.76	13.43		2.75	1.06	.874**
2	.83	.86		13.79				
3	.73	.71	.80			3	0.89	.860**
6	.60							
8	.64							
9	.57							
Koşullu Öz Saygı								
10	.65	.70						
11	.56	.55						
13	.46							
14	.64							
15	.64							

**Korelasyon 0.01 (İki yönlü) anlamlılık düzeyinde * Rice ve Preusser (2002) kaynağının sorularına tekabül etmektedir.

Mükemmeliyetçilik ölçeği 27 soruluk 6 boyuttan oluşan orijinal versiyonunda iyi uyum değerlerine ulaşılamamış (Goodness-of-Fit Statistics: $\chi^2/df=1376.27/309=4.45$, NFI=.73, NNFI=.74, CFI=.77, AGFI=.82, GFI=.85, IFI=.77, RMSEA=.048) .40'm altında faktör yüküne sahip 4. ve 18.sorular ve düzeltme indeksi gerektiren 6., 8., 9., 11., 13., 14., 19., 23. ve 24. sorular ölçekten çıkartılmış ve iyi uyum değerlerine ulaşılamamıştır (Goodness-of-Fit Statistics: $\chi^2/df=209.46/89=2.35$, NFI=.91, NNFI=.93, CFI=.95, AGFI=.93, GFI=.96, IFI=.95, RMSEA=.09). Üçüncü aşamada, düzeltme indeksi gerektiren 2., 10. ve 15. sorular ölçekten çıkartılmış ve iyi uyum değerlerine ulaşılmıştır (Goodness-of-Fit Statistics: $\chi^2/df=99.77/55=1.81$, NFI=.94, NNFI=.96, CFI=.97, AGFI=.96, GFI=.97, IFI=.97, RMSEA=.037). 5 boyut ve 13 sorudan oluşan yeni bir ölçek elde edilmiştir. Ulaşılan ölçeğin Cronbach Alpha değerleri Tablo 2'de gösterilmektedir.

Tablo 2: Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları: Özgüven Ölçeği

Boyutlar	(CFA)*	CFA	CFA	t	Cronbach Alpha	Arit. Ort.	Std Hata	Madde-Toplam Korelasyonları
	Faktör Yüklü	Faktör Yüklü	Faktör Yüklü					
Özgüven*					0.774			
İç Özgüven					0.682	4.06	0.7	
1	0.62							
3	0.55							
4	0.62	0.53	0.57	13.20		4.14	0.87	.747**
5	0.6							
7	0.61							
9	0.5							
10	0.53							
12	0.57							
15	0.61							
17	0.59							
19	0.57							
21	0.64	0.64						
23	0.58							
25	0.68	0.69	0.67	15.96		4.02	0.9	.808**
27	0.65	0.68	0.68	16.15		4.03	0.93	.790**
30	0.64							
32	0.68							
Dış Özgüven					0.67	4.06	0.68	
2	0.63							
6	0.51							
8	0.51							
11	0.6							
13	0.54							
14	0.62	0.59	0.63	14.53		4.09	0.87	.731**
16	0.6	0.54	0.58	13.38		4.17	0.83	.737**
18	0.61	0.58						
20	0.6	0.56	0.55	12.55		3.91	1.08	.746**
22	0.65	0.66						
24	0.61	0.65						
26	0.65	0.74						
28	0.62	0.67						
29	0.67	0.68						
31	0.68							
33	0.59							

**Korelasyon 0.01 (İki yönlü) anlamlılık düzeyinde * Akın (2007) kaynağının sorularına tekabül etmektedir.

Özgüven ölçeği 33 soruluk 2 oluşan orijinal versiyonunda iyi uyum değerlerine ulaşamamış (Goodness-of-Fit Statistics: $\chi^2/df = 4364.21/494 = 8.13$, NFI= .67, NNFI=.67, CFI=.70, AGFI=.65, GFI=.69, IFI=.70, RMSEA=.115) düzeltme indeksi gerektiren 1., 3., 5., 7., 9., 10., 12., 15., 17., 19., 21., 25. ve 32. sorular ölçekten çıkartılmış ve iyi uyum değerlerine ulaşamamıştır (Goodness-of-Fit Statistics: $\chi^2/df = 369.07/64 = 5.76$, NFI= .89, NNFI=.88, CFI=.90, AGFI=.87, GFI=.91, IFI=.90, RMSEA=.090). Üçüncü aşamada, düzeltme indeksi gerektiren 18., 21., 22., 24., 26., 28. ve 29. sorular ölçekten çıkartılmış ve iyi uyum değerlerine ulaşılmıştır (Goodness-of-Fit Statistics: $\chi^2/df = 27.95/8 = 3.49$, NFI= .96, NNFI=.95, CFI=.97, AGFI=.96, GFI=.98, IFI=.97, RMSEA=.065). 2 boyut ve 6 sorudan oluşan yeni bir ölçek elde edilmiştir. Ulaşılan ölçeğin Cronbach Alpha değerleri Tablo 3'te gösterilmektedir.

Tablo 3: Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları: Kendini Sabotaj Ölçeği

Boyutlar	(CFA)*	CFA	CFA	t	Cronbach Alpha	Arit. Ort.	Std Hata	Madde-Toplam Korelasyonları
	Faktör Yüğü	Faktör Yüğü	Faktör Yüğü					
Kendini Sabotaj*					0.741	3.05	1.39	
1	0.56	0.56	0.47	10.61		2.73	1.51	.625**
2	0.62	0.59						
3 (Ters kod)	0.49							
4	0.56	0.61	0.7	16.78		2.73	1.37	.729**
5 (Ters kod)	0.34							
6 (Ters kod)	0.41							
7	0.56	0.61						
8	0.6	0.63	0.78	19.13		3.23	1.43	.767**
9	0.57	0.57	0.59	13.84		2.86	1.37	.649**
10 (Ters kod)	0.25							
11	0.48	0.53	0.48	10.88		3.72	1.39	.618**
12	0.41	0.41						
13 (Ters kod)	0.26							
14	0.52	0.53						
15	0.58	0.54						
16	0.6	0.63						
17	0.5	0.53						
18	0.51	0.54						
19	0.55	0.57						
20 (Ters kod)	0.33							
21	0.52	0.48						
22 (Ters kod)	0.35	0.52						
23 (Ters kod)	0.43	0.6						
24	0.52							
25	0.61							

**Korelasyon 0.01 (İki yönlü) anlamlılık düzeyinde * Akın (2007) kaynağının sorularına tekabül etmektedir.

Kendini Sabotaj ölçeği tek boyutlu 25 soruluk orijinal versiyonunda iyi uyum değerlerine ulaşılamamış (Goodness-of-Fit Statistics: $\chi^2/df = 3424.20/275 = 12,45$, NFI= .51, NNFI=.49, CFI=.53, AGFI=.62, GFI=.68, IFI=.53, RMSEA=.139). 40'ın altında faktör yüküne sahip ve negatif olan 3., 5., 6., 10., 13., 20., 22. ve 23. sorular ölçekten çıkartılmış ve iyi uyum değerlerine ulaşılamamıştır (Goodness-of-Fit Statistics: $\chi^2/df = 1296.61/119 = 10,89$, NFI= .68, NNFI=.66, CFI=.70, AGFI=.74, GFI=.79, IFI=.70, RMSEA=.130). Üçüncü aşamada, düzeltme indeksi gerektiren 2., 7., 12., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 21., 22., 24., ve 25. sorular ölçekten çıkartılmış ve iyi uyum değerlerine ulaşılmıştır (Goodness-of-Fit Statistics: $\chi^2/df = 11.77/5 = 2,35$, NFI= .98, NNFI=.98, CFI=.99, AGFI=.98, GFI=.99, IFI=.99, RMSEA=.048). 5 soruluk tek boyuttan oluşan yeni bir ölçek elde edilmiştir. Ulaşılan ölçeğin Cronbach Alpha değerleri Tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 4: Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları: Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği

Boyutlar	(CFA)*	CFA	CFA	t	Cronbach Alpha	Arit. Ort.	Std Hata	Madde-Toplam Korelasyonları
	Faktör Yüğü	Faktör Yüğü	Faktör Yüğü					
Psikolojik Dayanıklılık*					0.791			
Yapısal Stil								
R3	0.52	0.56						
R9	0.36							
R15	0.48	0.57						
21	0.39	0.18						
Gelecek Algısı								
R2	0.46	0.47						
R8	0.4	0.43						
R14	0.55	0.69						
R20	0.37							
Aile Uyumu								
R 5	0.33							
R11	0.48	0.54						
R17	0.41	0.24						
R23	0.48	0.53						
R26	0.46	0.43						
R32	0.55	0.45						
Kendilik Algısı								
R1	0.5	0.56						
R7	0.27							
R13	0.52	0.65						
R19	0.37							
R28	0.43	0.33						
R31	0.58	0.63						
Sosyal Yeterlilik					0.659	3.15	0.94	
R4	0.58	0.56	0.47	10.79		2.99	1.29	.691**
R10	0.38							
R16	0.5	0.5	0.47	10.89		3.15	1.21	.693**
R22	0.34							
R25	0.55	0.55	0.69	16.03		3.26	1.15	.719**
R29	0.39							
Sosyal Kaynaklar					0.732	3.16	1.01	
R6	0.34							
R12	0.56	0.67	0.65	16.15		3.06	1.25	.766**
R18	0.38							
R24	0.54	0.65						
R27	0.56	0.64	0.71	17.94		3.22	1.23	.810**
R30	0.52	0.35						
R33	0.58	0.68	0.71	17.71		3.23	1.19	.768**

**Korelasyon 0.01 (İki yönlü) anlamlılık düzeyinde * Fribog vd. (2005) kaynağının sorularına tekabül etmektedir.

Psikolojik Dayanıklılık ölçeği 33 soruluk 6 boyuttan oluşan orijinal versiyonunda iyi uyum değerlerine ulaşamamış (Goodness-of-Fit Statistics: $\chi^2/df = 557.91/237 = 2.35$, NFI= .45, NNFI=.41, CFI=.47, AGFI=.42, GFI=.50, IFI=.47, RMSEA=.09) .40'ın altında faktör yüküne sahip 5., 6., 7., 9., 10., 18., 19., 20., 22. ve 29. sorular ölçekten çıkartılmış ve iyi uyum değerlerine ulaşamamıştır (Goodness-of-Fit Statistics: $\chi^2/df = 3345.18/215 = 15.55$, NFI= .60, NNFI=.55, CFI=.62, AGFI=.58, GFI=.67, IFI=.62, RMSEA=.157). Bir diğer aşamada .40'ın altında faktör yüküne sahip olan 17. ve 30. sorular ve düzeltme indeksi veren 1., 2., 3., 8., 11., 13., 14., 15., 17., 21., 23., 24., 26., 28. ve 32. sorular ölçekten çıkartılmış ve iyi uyum değerlerine ulaşılmıştır (Goodness-of-Fit Statistics: $\chi^2/df = 26.03/8 = 3.25$, NFI= .97, NNFI=.96, CFI=.98, AGFI=.96, GFI=.99, IFI=.98, RMSEA=.062). 2 boyut ve 6 sorudan oluşan yeni bir ölçek elde edilmiştir. Ulaşılan ölçeğin Cronbach Alpha değerleri Tablo 5'de gösterilmektedir.

Model uygunluğunun değerlendirilmesinde χ^2/df oranı, RMSEA değeri, GFI, NFI, CFI uyum iyiliği indeksleri araştırılmıştır. χ^2/df oranının <5 olması kabul edilebilir olduğunu, <2 olması iyi uyum

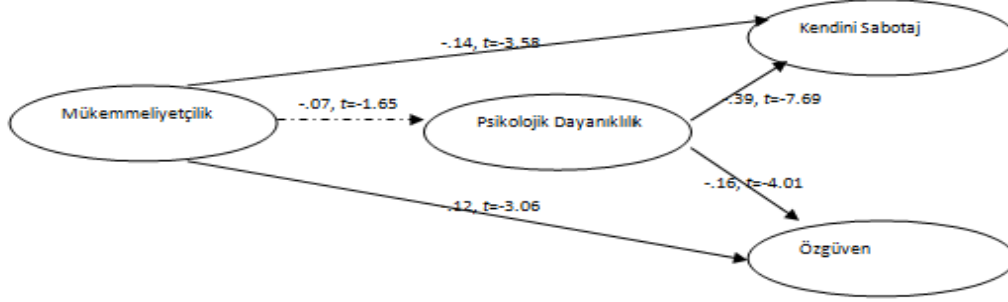
düzeyinde olduğunu göstermektedir (Bagozzi, 1981). RMSEA değerinin $RMSEA \leq 0$. iyi bir uyumu, $.05 < RMSEA < .08$ yeterli bir uyumu, $.08 < RMSEA < 1$ vasat bir uyumu göstermektedir ve $.10 < RMSEA$ olması ise modelin kabul edilemeyeceğini göstermektedir (Steiger, 1994). NFI değeri $.95 \leq NFI \leq 1.00$ iyi bir uyumu, $.90 \leq NFI < .95$ yeterli bir uyumu göstermektedir. CFI değeri için uyum indeksi, $.97 \leq CFI \leq 1.00$ iyi bir uyumun olduğunu gösterirken $.95 \leq CFI < .97$ kabul edilebilir uyumu göstermektedir (Raykov ve Marcoulides, 2006). GFI değeri için iyi uyum değeri $.95 \leq GFI < 1.00$ iken, $.95 \leq GFI < 1.00$ kabul edilebilir bir uyumun göstergesidir (Stevens, 2009).

Tablo 5: Tanımlayıcı İstatistikler ve Değişkenler Arası Korelasyon Analizi

	Art. Ort.	Std. Hata	Mükemmetyetçilik- Hatalara Duyarlılık(negatif)	Mükemmetyetçilik- Hatalara Duyarlılık (pozitif)	Mükemmetyetçilik- Koşullu Özsaygı	Mükemmetyetçilik- Dürtüsellik,	Mükemmetyetçilik- Beğeni İhtiyacı	Mükemmetyetçilik	Kendini Sabotaj	İç Özgüven	Dış Özgüven	Özgüven	Psikolojik Dayanıklılık – Sosyal Yeterlilik	Psikolojik Dayanıklılık –Sosyal Kaynaklar
Mükemmetyetçilik- Hatalara Duyarlılık(negatif)	3.03	0.869												
Mükemmetyetçilik- Hatalara Duyarlılık (pozitif)	3.31	0.967	-.290**											
Mükemmetyetçilik- Koşullu Özsaygı	3.14	0.782	-.265**	.169**										
Mükemmetyetçilik- Dürtüsellik,	2.84	1.085	-.179**	.225**	.191**									
Mükemmetyetçilik- Beğeni İhtiyacı	2.98	1.151	-.061	.121**	.120**	.320**								
Mükemmetyetçilik	3.41	0.568	.622**	.462**	-.146**	.015	.024							
Kendini Sabotaj	3.05	1.029	-.169**	-.062	.019	-.081*	.024	-.162**						
İç Özgüven	4.06	0.776	.035	-.164**	-.048	-.091*	-.081	-.123**	-.119**					
Dış Özgüven	4.06	0.724	.046	-.184**	-.164**	-.078	-.068	-.149**	-.168**	.576**				
Özgüven,	4.14	0.702	.083*	-.191**	-.106**	-.099*	-.096*	-.112**	-.134**	.788**	.821**			
Psikolojik Dayanıklılık – Sosyal Yeterlilik	3.15	0.948	-.180**	.144**	.043	0.016	.041	-.049	-.236**	-.151**	-.156**	-.174**		
Psikolojik Dayanıklılık –Sosyal Kaynaklar	3.16	1.015	-.155**	.103*	-.005	-.015	-.008	-.06	-.283**	-.104*	-.087*	-.073	.596**	
Psikolojik Dayanıklılık	3.23	0.902	-.181**	.105*	-.012	-.014	-.016	-.066	.308**	-.164**	-.151**	-.158**	.795**	.868**

Tablo 5’te görüldüğü gibi, değişkenler arasındaki ilişkiyi araştırmak amacıyla yapılan korelasyon analizi sonucunda, mükemmeliyetçilik ve kendini sabotaj arasında ($r=-.162$), özgüven arasında ($r=-.112$) ve psikolojik dayanıklılık arasında ($r=-.066$) negatif yönde ilişki bulunmaktadır. Ayrıca psikolojik dayanıklılık ve kendini sabotaj arasında ($r=.308$) pozitif, özgüven arasında ($r=-.158$) da negatif yönde ilişki bulunmaktadır.

Şekil 2: Mükemmeliyetçiliğin; Özgüven ve Kendini Sabotaj Etkisinde Psikolojik Dayanıklılığın Aracılık Rolünü İncelemek Amacıyla Kurulan Modele İlişkin Yol Analizi Sonuçları



Geçersiz İlişki -->

Psikolojik dayanıklılığın aracılık etkisini belirlemek için ilk olarak mükemmeliyetçilik ile özgüven arasındaki ilişki tek başına yol analizi yapılarak belirlenmiştir. Yapılan yol analizi sonucunda mükemmeliyetçilik ile özgüven arasındaki yol katsayısı $-.11$ olarak tespit edilmiştir. İkinci aşamada psikolojik dayanıklılığın mükemmeliyetçilik ile özgüven arasındaki aracı değişken etkisini belirlemek için Şekil 2’deki model incelenmiştir. Yapılan incelemede mükemmeliyetçilik ile psikolojik dayanıklılık ($-.07, p>.05$) arasındaki ilişkinin istatistikî açıdan anlamsız olduğu ($t=-1,65$); psikolojik dayanıklılık ile özgüven ($-.16, p<.01$) ve mükemmeliyetçilik ile özgüven ($-.12, p<.01$) arasındaki ilişkilerin anlamlı olduğu belirlenmiştir. Son aşamada ise psikolojik dayanıklılığın kısmi veya tam aracı değişken olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Mükemmeliyetçilik ile özgüven arasındaki yol katsayısı $-.11$ ’den $-.12$ ’ye yükselmesi nedeniyle aracılık ilişkisinin olmadığı söylenebilmektedir.

Benzer şekilde psikolojik dayanıklılığın mükemmeliyetçilik ile kendini sabotaj arasındaki aracılık etkisini belirlemek için öncelikle mükemmeliyetçilik ile kendini sabotaj arasındaki yol katsayısına bakılmış ve $-.16$ olarak tespit edilmiştir. Bir diğer aşamada da Şekil 2’deki model incelenerek mükemmeliyetçilik ile psikolojik dayanıklılık ($-.17, p<.01$), psikolojik dayanıklılık ile kendini sabotaj ($.30, p<.01$) ve mükemmeliyetçilik ile kendini sabotaj ($-.14, p<.01$) arasındaki ilişkilerin anlamlı olduğu belirlenmiştir. Son aşamada psikolojik dayanıklılığın kısmi veya tam aracı olup olmadığı belirlenmeye çalışılmış ve mükemmeliyetçilik ile kendini sabotaj arasındaki yol katsayısı $-.16$ ’dan $-.14$ ’e düşmekte ve mükemmeliyetçiliğin psikolojik dayanıklılık aracılığı ile kendini sabotajı kısmen etkilediği söylenebilmektedir (Goodness-of-Fit Statistics: $\chi^2/df = 8.02/1 = 8.02$, NNFI=.95, NFI= .92, CFI=.95, AGFI=.93, GFI=.99, IFI=.95, RMSEA=.01).

3. SONUÇ

Bu araştırmada mükemmeliyetçilik, kendini sabotaj, özgüven ve psikolojik dayanıklılık değişkenleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Ayrıca mükemmeliyetçilik ile kendini sabotaj ve özgüven ilişkisinde psikolojik dayanıklılığın aracılık etkisi incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda mükemmeliyetçilik ile kendini sabotaj, özgüven ve psikolojik dayanıklılık arasında negatif ilişki tespit edilmiştir. Psikolojik dayanıklılık ile kendini sabotaj arasında pozitif, özgüven arasında da negatif ilişki tespit edilmiştir. Psikolojik dayanıklılığın mükemmeliyetçilik ile kendini sabotaj ilişkisinde aracılık etkisi bulunurken; mükemmeliyetçilik ile özgüven arasında aracılık etkisine ulaşamamıştır.

Araştırma sonucuna göre mükemmeliyetçilik ile kendini sabotaj arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Hamachek (1978)’e göre kendisi için standartlar belirleyen ve bu standartlara ulaşmada

yoğun çaba harcayan bireyin kendini sabote etme stratejilerine başvurması gereksizleşmektedir. Kendisi için yüksek standartlar belirleyen mükemmeliyetçi kişilik bu standartlara ulaşma adına yüksek performans da harcamayı da göze almış olmaktadır (Rice ve Preuser, 2002). Literatürdeki diğer araştırmalar incelendiğinde söz konusu iki değişken arasında olumlu ilişki tespit edilmiştir. Hobden ve Pliner (1995) mükemmeliyetçilik durumlarında bireylerin kendini sabotaj eğiliminde bulunabileceklerini belirtmiştir. Mükemmeliyetçi kişiler kendini sabotaj yöntemlerinden biri olan erteleme davranışı gösterme eğilimindedirler (Frost vd.,1990). Abacı ve Akın (2011)'a göre bireyleri benlikleri ile ilişkili durumlarda kendini sabotaja güdüleyen diğer bir faktör mükemmeliyetçilik olmaktadır. Mükemmeliyetçi kişiliğe sahip bireyler, benliklerinin tehdit edildiği durumlarda yaşadıkları kaygıyla baş edebilmek için kendini sabotaja başvurmaktadırlar (Harris ve Synder, 1986; Harris vd.,1986). Solomon ve Rothblum (1984) da erteleme davranışının temel nedeninin mükemmeliyetçi kişiliklerdeki başarısızlık korkusu olduğunu belirtmektedir.

Araştırma sonucunda mükemmeliyetçilik ile zgven arasında anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Bireyin mükemmeliyetçilik algısı arttıķa kendine özgüveni azalmaktadır. Bazı araştırmalar bu sonuca benzer olarak mükemmeliyetçiliğin zgven kaybına neden olduğunu savunurken (Preusser vd.,1994; Orange, 1997; Ashby ve Rice, 2002; Chan, 2003), bazı araştırmacılar mükemmeliyetçiliğin özgüveni olumlu etkilediğini savunmaktadır (Rice ve ark, 1998). Mükemmeliyetçi kişilerde beklentilerin karşılanamaması da zgven başta olmak üzere birçok kayba neden olmaktadır (Toplu, 2013). Mükemmeliyetçi kişilikte başarısızlık değersizlikle aynı anlama gelmekte ve bu düşünce de zgven eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Yani mükemmeliyetçilik algısındaki artış kişideki zgven yoksunluğundan kaynaklanmaktadır (elik, 2014). Mükemmeliyetçi kişilikler daima kaygılı oldukları ve hiçbir zaman hata yapmamaları gerektiğine inandıkları için güven eksikliği yaşamakta ve yaptıkları işten çok zor doyum sağlamaktadırlar (Turhan, 2013). Mükemmeliyetçi kişinin kendine güven duyma ve kendini yeterli hissetme konusunda sorunları bulunmaktadır (Erol, 2013).

Araştırma sonucunda psikolojik dayanıklılık ile mükemmeliyetçilik ve zgven arasında negatif, kendini sabotaj ile arasında da pozitif anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. am ve ark (2014)'nın yapmış oldukları çalışmada psikolojik dayanıklılığın özgüveni olumlu etkilediği belirtilmektedir. Psikolojik olarak dayanıklı bireyin özgüveni de yüksek seviyede olduğu ifade edilmektedir (Haase, 2004). Yapılan araştırmalarda mükemmeliyetçiliğin olumlu ya da olumsuz boyutlarına göre psikolojik dayanıklılık etkisi değişiklik göstermektedir. Olumlu mükemmeliyetçiler olumsuz mkemmeliyetilere kıyasla daha yüksek düzeyde psikolojik dayanıklılığa sahip bulunmuştur (Frost vd., 1993; Parker ve Stumpf, 1995; Suddarth ve Slaney, 2001; Dunkley vd.,2003; Chang vd.,2004; Rice vd.,2005). Burns (1980)'e göre ulaşılabilir olanın ötesinde standartlara sahip olmak olarak tanımlanan mükemmeliyetçilik, kişinin dayanıklılığını olumsuz etkilemektedir.

Araştırma sonucunda son olarak, psikolojik dayanıklılığın mükemmeliyetçilik ile kendini sabotaj ilişkisinde aracılık etkisi olduğu sonucuna varılmıştır. Psikolojik dayanıklılık mükemmeliyetçilik ile kendini sabotaj arasındaki ilişkiyi düzenlemektedir. Yani mükemmeliyetçilik ile kendini sabotaj arasındaki negatif ilişkide psikolojik dayanıklılık etkiye sahip görülmektedir. Mükemmeliyetçi kişiliğin bir özelliği de kişinin kendini aşırı miktarda eleştirme eğilimine sahip olmasıdır (Frost ve ark 1990). Ayrıca kendi değerlerini tamamen üretkenlik ve başarı üzerinden değerlendirme eğilimi de yine mükemmeliyetçi kişilerin özellikleri arasında sayılmaktadır (Burns, 1980). Hamacheck (1978) ise mükemmeliyetçi kişilerin mükemmeliyetçi gayretlerini devam ettirmekten zevk aldıklarını ileri sürmektedir. Stoeber ve Otto (2006)'nın çalışmasında da mükemmeliyetçiliğin sorumluluk, başarı, akademik performans gibi birçok olumlu çıktı ve süreçle pozitif yönde ilişkili olduğu görülmektedir. Kendini sabotaj ise kişinin bir başarısızlık durumu n gördüğünde çaba sarf etmeyi bırakması anlamına gelen bilişsel bir strateji olarak tanımlanmaktadır (Kolditz ve Arkin, 1982). Kendini sabotaj, kişinin kendi performansına yönelik engeller oluşturarak başarılı olmasını zorlaştırması şeklinde gerçekleşmektedir (Leary ve Shepperd, 1986). Mükemmeliyetçi kişiliğin özellikleri göz önünde bulundurulduğunda kendini sabotaj stratejisini kullanmanın tamamen bu kişilik tarzına aykırı bir kaçınma yöntemi olduğu görülmektedir.

Yapılan bu çalışmada mükemmeliyetçi kişiliğin kendini sabotaj, psikolojik dayanıklılık ve özgüveni azalttığına ve psikolojik dayanıklılığın da zgven duygusunu azaltırken kendini sabotaj stratejilerini arttırdığına ilişkin sonuçlar ilgili yazını hem zenginleştirmiş ve hem de az sayıda olan

Çalışmaların sayısını artırmıştır. Yapılan bu çalışmanın kısıtlarını ise verilerin sadece sağlık sektöru örnekleminde ve belli bir zaman diliminde toplanmış olması oluşturmaktadır. Dolayısıyla ulaşılan sonuçlar bu örneklem düzleminde geçerlidir. Gelecek araştırmaların farklı sektörlerde ve farklı değişkenlerin aracılık rolünün incelenmesi ile yapılması önerilmektedir.

Etik Beyanı: *Bu alışma için Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan ilgili kurulun 30.06.2015 tarihli ve 34967403- sayılı kararı; Kamu Hastaneler Birliği Genel Sekreterliği'nden 10.08.2015 tarihli ve 21347889-774.99/ sayılı kararı ile izin alınmıştır. Aksi bir durumun tespiti halinde tüm sorumluluk yazar(lar)a aittir.*

KAYNAKÇA

- ABACI, R. ve AKIN, A. (2011). Kendini Sabotaj: İnsanoğlunun Sınırlı Doğasının Sonucu, Pegem Akademi, Ankara.
- AKIN, A. (2007). "Öz-Güven Ölçeği'nin Geliştirilmesi ve Psikometrik Özellikleri", Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 7(2): 167-176.
- AKIN, A. (2012). "Kendini Sabotaj Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik alışması", Eğitim ve Bilim, 37(164): 176-187.
- ALTUN, F. ve YAZICI, H. (2010). Öğrencilerin Olumlu ve Olumsuz Mükemmeliyetçilik Özellikleri ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkiler, International Conference on New Trends in Education and Their Implications.
- ANDREWS, D.M., BURNS, L.R. ve DUELING, J.K. (2014). "Positive Perfectionism: Seeking the Healthy "Should", or Should We?", Open Journal of Social Sciences, 2: 27-34.
- ASHNY, J. ve RICE, K. (2002). "Perfectionism, Dysfunctional Attitudes and Self-Esteem: A Structural Equations Analysis", Journal of Counseling and Development, 80(2): 197-208.
- BAUMGARDNER, A.H., LAKE, E.A. ve ARKIN, R.M. (1985). "Claiming Mood as a Self-Handicap: The Influence of Spoiled and Unspoiled Public Identities", Personality and Social Psychology Bulletin, 11(4): 349-357.
- BEARDSLEE, W.R. ve PODOREFSKY, M.A. (1998). "Resilient Adolescents Whose Parents Have Serious Affective and Other Psychiatric Disorders: Importance of Self-Understanding and Relationships", Am J Psychiatry, 145(1): 63-69.
- BE'NABOU, R. ve TIROLE, J. (2002). "Self-Confidence and Personal Motivation", Review of Economic Studies, 70: 489-520.
- BERGLAS, S. ve JONES, E.E. (1978). "Drug Choice as a Self-Handicapping Strategy in Response to Noncontingent Success", Journal of Personality and Social Psychology, 36(4): 405-417.
- BRANDEN, V. (2002). Kadının Özgüveni Kimlik Arayışı İçinde Mücadele ve Zaferler, (ev.) ELİK, H.B., Sistem Yayıncılık ve Mat. San. Tic. A.ř, İstanbul.
- BURNS, D.D. (1980). "The Perfectionist's Script for Self-Defeat", Psychology Today, 41(34): 70-76.
- CAMERON, F. ve BROWNIE, S. (2010). "Enhancing Resilience in Registered Aged Care Nurses", Australas Ageing, 29(2): 66-71.
- CHAN, D.W. (2003). "Hardiness and Its Role in the Stres-Burnout Relationship Among Prospective Teachers in Hong Kong". Teacher and Teacher Education, 19(4): 381-395.
- CHANG, E.C., WATKINS, A.F. ve BANKS, K.H. (2004). "How Adaptive and Maladaptive Perfectionism Relate to Positive and Negative Psychological Functioning: Testing a Stress-Mediation Model in Black and White Female College Students", Journal of Counseling Psychology, 51(1): 93-102.
- CHUANG, S., CHENG, Y., CHANG, C. ve CHIANG, Y. (2013). "The Impact of Self-Confidence on the Compromise Effect", International Journal of Psychology, 48(4): 660-675.

- COVINGTON, M.V. (1992). *Making the Grade: A Self-Worth Perspective on Motivation and School Reform*, Cambridge University Press, New York.
- CROWLEY, B. (1997). *The Relationships between Hardiness and Responses to Life Events in Adulthood*, Unpublished Master's Thesis. University of North Texas, Texas.
- AM, M.O., TURGUT, E.Ö. ve BÜYÜKBAYRAM, A. (2014). "Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliğinde Dayanıklılık ve Yaratıcılık", *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 5(3): 160-163.
- ÇELİK, İ. (2014). *Ortaokul Öğrencilerinin Özgüven Düzeyinin Bazı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi: Afyonkarahisar Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Türk Hava Kurumu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- DUNKLEY, D.M., ZUROFF, D.C., BLANKSTEIN, K.R. (2003). "Self-Critical Perfectionism and Daily Affect: Dispositional and Situational Influences on Stress and Coping", *Journal of Personality and Social Psychology*, 84(1): 234-252.
- EROL, Z. (2013). *Mükemmeliyetçi Kişilik*. Timaş Yayıncılık, İstanbul, 1-20.
- FROST, R. O., MARTEN, P., LAHART, C. ve ROSENBLATE, R. (1990). "The Dimensions of Perfectionism Cognitive Therapy and Research", *Cognitive Therapy and Research*, 14(5): 449-468.
- FLORON, V. MIKULINER, M. ve TAUBMAN, O. (1995). "Does Hardiness Contribute to Mental Health During a Stressful Real Life Situation? The Roles of Appraisal and Coping", *Journal of Personality and Social Psychology*, 68(4): 687-695.
- FRIBORG, O., BARLAUG, D., MARTINUSSEN, M., ROSENVINGE, J.H. ve HJEMDAL, O. (2005). "Resilience in Relation to Personality and Intelligence", *International Journal of Methods in Psychiatric Research*, 14(1): 29-42.
- FROST, R.O., HEIMBERG, R.G., HOLT, C.S., MATTIA, J.I. ve NEUBAUER, A.L. (1993). "A Comparison of Two Measures of Perfectionism", *Personality and Individual Differences*, 14(1): 119-126.
- GÖKNAR, Ö. (2007). *Özgüven Kazanmak*, Arkadaş Yayınevi, 6. Baskı, Ankara.
- HAASE, J.E. (2004). "The Adolescent Resilience Model as a Guide to Interventions", *J Pediatr Oncol Nurs*, 21(5): 289-299.
- HAMACHEK, D.E. (1978). "Psychodynamics of Normal and Neurotic Perfectionism", *Psychology*, 15: 27-33.
- HANTON, S. EVANS, L. ve NEIL, R. (2003). "Hardiness and the Competitive Trait Anxiety Response", *Anxiety, Stress and Coping*, 16(2): 167-184.
- HARRIS, R.N. ve SNYDER, C.R. (1986). "The Role of Uncertain Self-Handicapping", *Journal of Personality and Social Psychology*, 51(2): 451-458.
- HEWITT, P.L. ve FLETT, G.L. (1991). "Perfectionism in the Self and Social Contexts: Conceptualization, Assessment, and Association With Psychopathology", *Journal of Personality and Social Psychology*, 60(3): 456-470.
- HOBDEN, K. ve PLINER, P. (1995). "Self-Handicapping and Dimensions of Perfectionism: Self-Presentation vs. Self-Protection", *Journal of Research in Personality*, 29(4): 461-474.
- HOLLENDER, M.H. (1965). "Perfectionism", *Comprehensive Psychiatry*, 6(2): 94-103.
- HUMPHREYS, T. (1999). *Çocuk Eğitiminin Anahtarı Özgüven*, (Çev.) ANAPA, T., Epsilon Yayıncılık Hiz.Tic. San.Ltd.şti. İstanbul.
- HUNTER, A.J. (2001). "A Cross-Cultural Comparison of Resilience in Adolescents", *Journal of Pediatric Nursing*, 16(3): 172-179.

- JACELON, C. S. (1997). "The Trait and Process of Resilience", *Journal of Advanced Nursing*, 25(1): 123-129.
- JONES, E.E. ve BERGLAS, S. (1978). "Control of Attributions About the Self Through Self-Handicapping Strategies: The Appeal of Alcohol and the Role of under Achievement", *Personality and Social Psychology Bulletin*, 4(2): 200-206.
- JUST, H. D. (1999). *Hardiness: Is It Still a Valid Concept?*.
- KADOUS, K., TAYLER, W.B., THAYER, J.M. ve YOUNG D. (2014). "Individual Characteristics and the Disposition Effect: The Opposing Effects of Confidence and Self-Regard", *Journal of Behavioral Finance*, 15(3): 235-250.
- KASATURA, İ. (1998). *Kişilik ve Özgüven*, Evrim Yayınevi, İstanbul.
- KELLEY, H.H. (1973). "The Processes of Causal Attribution". *American Psychologist*, 28(2): 107-128.
- KHOBASA, S.C. (1979). "Personality and Resistance to Illness", *American Journal of Community Psychology*, 7(4): 413-423.
- KOBASA, S. (1979). "Stressful Life Events, Personality and Health: An Inquiry into Hardiness", *Journal of Personality and Social Psychology*, 37(1): 1-11.
- KOBASA, S.C. (1985). "Effectiveness of Hardiness. Exercise and Social Support as Resources Against Illness", *J Psychosom. Res.*, 29(5): 525- 533.
- KOLDITZ, T.A. ve ARKIN, R.M. (1982). "An Impression Management Interpretation of the Self-Handicapping Strategy", *Journal of Personality and Social Psychology*, 43(3): 492-502.
- KOYDEMİR, S., SELİŐİK, Z.E.S. ve TEZER, E. (2005). "Evlilik Uyumu ve Mükemmeliyetçilik Boyutları Arasındaki İlişkiler", *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(23): 65-75.
- LEARY, M.R. ve SHEPPERD, J.A. (1986). "Behavioral Self-Handicaps Versus Self-Reported Handicaps: A Conceptual Note", *Journal of Personality and Social Psychology*, 51(6): 1265-1268.
- LUCCHETTI, A.E., PHIPPS, G.L. ve BEHNKE, R.R. (2003) "Trait Anticipatory Public Speaking Anxiety as aFunction of Self-Efficacy Expectations and Self-Handicapping Strategies", *Communication Research Reports*, 20(4): 348-356.
- MADDI, S.R. (1990). "Issues and Interventions in Stress Mastery", *Personality and Disease*, 121-154.
- MADDI, S.R. (1998). "Dispositional Hardiness in Health and Effectiveness", (Ed.) FRIEDMAN, H.S., *Encyclopedia of Mental Health*. Academic Press, San Diego.
- MASTEN, A., BEST, K. ve GARMEZY, N. (1990). "Resilience and Development: Contributions from the Study of Children Who Overcome Adversity", *Development and Psychopathology*, 2(4): 425-444.
- MCKAY, M. ve FANNING, P. (2000). "Özgüven", (Çev: Fatoş Gaye Atay). *Arkadaş Yayınevi*, Ankara.
- MCCREA, S.M. ve HIRT, E.R. (2001). "The Role of Ability Judgments in Self-Handicapping", *Personality and Social Psychology Bulletin*, 27(10): 1378-1389.
- MCGRANE, B., BELTON, S., POWELL, D., WOODS, C.B. ve ISSATEL, J. (2015). "Physical Self-Confidence Levels of Adolescents: Scale Reliability Andvalidity", *Journal of Science and Medicine in Sport*, 19(7): 1-5.
- MURRAY, C.B. ve WARDEN, M.R. (1992). "Implications of Self-Handicapping Strategies for Academic Achievement: A re-Conceptualization", *Journal of Social Psychology*, 132(1): 23-37.
- ORANGE, C. (1997). "Gifted Stundents and Perfectionism", *Roeper Review*, 20(1): 1-9.
- Q'BRIEN, P.E. (2000). "Self-Handicapping Behaviors, Psychosocial Variables and Academic Achievement of Middle School Adolescents", *Doktora Tezi*, Wayne Stete University.

- PARKER, W.D. ve ADKINS, K.K. (1995). "Perfectionism and the Gifted", *Roeper Review*, 17(3): 173-175.
- PARKER, W.D. ve STUMPF, H. (1995). "An Examination of the Multidimensional Perfectionism Scale With a Sample of Academically Talented Children", *Journal of Psychoeducational Assessment*, 13(4): 372-383.
- PREUSSER, K.J., RICE, K.G. ve ASHBY, J.S. (1994). "The Role of Self-Esteem in Mediaty: The Perfectionism Depression Connection", *Journal of College Student Development*, 35, 412-421.
- PYSZCZYNSKI, T. ve GREENBERG, J. (1983). "Determinants of Reduction in Intended Effort as a Strategy for Coping With Anticipated Failure", *Journal of Research in Personality*, 17(4): 412-422.
- RICE, K.G., ASHBY, J.S. ve SLANEY, R.B. (1998). "Self-Esteem as a Mediator Between Perfectionism and Depression: A Structural eEquations Analysis", *Journal of Counseling Psychology*, 45(3): 304-314.
- RICE, K.G., LOPEZ, F.G. ve VERGARA, D. (2005). "Parental/Social Influences on Perfectionism and Adult Attachment Orientations", *Journal of Social and Clinical Psychology*, 24(4): 580-605.
- RICE, K.G. ve PREUSSER, K.J. (2002). "The Adaptive/Maladaptive Perfectionism Scale", *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 34(4): 210-222.
- ROSENBERG, M. (1965). *Society and the Adolescent Selfimage*, Princeton University Press, New Jersey.
- RYSKA, T.A. (2002). "Effects of Situational Self-Handicapping and State Self-Confidence on the Physical Performance of Young Participants", *Psychological Record*, 52(4): 461-478.
- SILVERMAN, L.K. (1999). "Perfectionism: The Crucible of Giftedness", *Gifted Education International*, 23(3): 233-245.
- SLANEY, R.B., RICE, K.G., MOBLEY, M., TRIPPI, J. ve ASHBY, J.S. (2001). "The Revised Almost Perfect Scale", *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 34 (3): 130-146.
- SOLOMON, L.J. ve ROTHBLUM, E.D. (1984). "Academic Procrastination: Frequency and Cognitive-Behavirol Correlates", *Journal of Counseling Psychology*, 31(4): 503-509.
- STOEBER, J. ve OTTO, K. (2006). "Positive Conceptions of Perfectionism: Approaches, Evidence, Challenges", *Personality and Social Psychology Review*, 10(4): 295–319.
- SUDDARTH, B.H. ve SLANEY R.B. (2001). "An Investigation of Dimensions of Perfectionism in College Students", *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 34(3): 157-165.
- ŞEKER, S.S. (2011). 9–11 Yaş Grubu ocuklarda Orff Schulwerk Destekli Keman Eğitiminin Keman Dersine İlişkin Tutum, z Yeterlik, z Güven ve Keman alma Becerisi zerindeki Etkileri, Doktora Tezi, Dokuz Eyll Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- TICE, D.M. (1991). "Esteem Protection or Enhancement? Self-Handicapping Motives and Attributions Differ by Trait Self-Esteem", *Journal of Personality and Social Psychology*, 60(5): 711-725.
- TICE, D.M. ve BAUMEİSTER, R.F. (1990). "Self- Esteem, Self-Handicapping and Self-Presentation: The Strategy of Inadequate Practice", *Journal of Personality*, 58(2): 443-464.
- TOPLU, E. (2013). Mükemmeliyetçi Tutumlar ve Problem zme Becerilerinin Psikolojik İyilik Hali ile İlişkisi", *Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.*
- TUNCER, B. (2006). Kaygı Düzeyleri Farklı niversite Hazırlık Sınıfı ğrencilerinin Mükemmeliyetçilik zelliklerinin İncelenmesi, *Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.*
- TURHAN, N. (2013). Mükemmeliyetçi Kişiliğin Gelişimi, *Marmara Eğitim Kurumları, İstanbul.*

- TUSAIE, K. ve DYER, J. (2004). “Resilience: A Historical Review of the Construct”. *Holist NursPract*, 18(1): 3-8.
- URDAN, T. ve MIDGLEY, C. (2001). “Academic Self-Handicapping: What We Know, What More There Is to Learn?”, *Educational Psychology Review*, 13(2): 115-138.
- WHITE, K.A. (2009). “Self Confidence: A Concept Analysis”, *Nursing Forum*, 44(2): 103-114.
- WILLIAMS, A. (2001). “A Literature Review on the Concept of Intimacy in Nursing”, *Journal of Advanced Nursing*, 33(5): 660- 667.
- YILDIZ, N., YOLSAL, N., AY, P. ve KIYAN, A. (2003). “İstanbul Tıp Fakültesi’nde alışan Hekimlerde İş Doyumu”, *İstanbul Tıp Fakültesi Mecmuası*, 66(1): 34-41.
- ZANDER, M., HUTTON, A. ve KING, L. (2010). “Coping and Resilience Factors in Pediatric Oncology Nurses”, *J Pediatr Oncol Nurs*, 27(2): 94-108.
- ZUCKERMAN, M., KIEFFER, S.C. ve KNEE, C.R. (1998). “Consequences of Self- Handicapping Effects on Coping”, *Academic Performance and Adjustment, Journal of Personality and Social Psychology*, 74(6): 1619-1628.